

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. III. Solvuntur objectiones,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

citer: Ergo illum reddit dignum, cui Deus velit bonum simpliciter tale, quod est visio clara ipsius, & consequenter dat jus connaturaliter ad hereditatem Dei.

Confirmatur amplius: Lumen gloriæ, per modum principij proximi dat jus connaturaliter ad visionem beatificam: Ergo gratia habitualis, à qua lumen gloriæ emanat tanquam proprietas, dabit idem jus connaturaliter, per modum radicis, & principij remoti & radicalis.

119. Dico ultimò: Implicat contradictionem esse filium Dei adoptivum, sine gratia habituali.

Probat: Ad filiationem adoptivam Dei essentialiter exigitur convenientia saltem analogica cum Deo in natura, sub conceptu naturæ: Sed implicat creaturam convenire analogicè cum Deo in natura sub conceptu naturæ, sine gratia habituali: Ergo implicat contradictionem dari sine illa filiationem adoptivam Dei. Major patet ex suprà dictis: Minor probatur. Essentia gratiæ habitualis consistit in hoc quod est esse participationem formalem naturæ Dei sub conceptu naturæ, ut articulo præcedenti ostendimus: Ergo implicat creaturam sine illa convenire analogicè cum Deo in natura sub conceptu naturæ.

120. Confirmatur: Implicat hominem esse filium Dei adoptivum, nisi sit spiritualiter à Deo genitus, cum filiatio adoptiva in spirituali generatione fundetur: Sed repugnat illum esse spiritualiter genitum à Deo, sine gratia habituali: Ergo implicat sine illa esse filium Dei adoptivum. Minor probatur: Esse genitum spiritualiter, est procedere vivens vitæ spirituali à Deo vivente in similitudinem naturæ, ad quod necessarium est vivere radicaliter vitæ spirituali & divinæ: Sed implicat vivere vitæ spirituali & divinæ radicaliter, sine gratia habituali; cum illa sit radix operationum vitæ ordinis supernaturalis, nempe actus charitatis, & visionis intuitivæ Dei, aliorumque actuum supernaturalium: Ergo implicat hominem esse spiritualiter genitum à Deo, sine gratia habituali.

§. III.

Solvuntur objectiones.

121. **O**bjicies primò contra primam conclusionem: Forma quæ justus vivit in ordine supernaturali & divino, est quæ præstat formaliter esse filium Dei adoptivum: Sed homo justus vivit Spiritu Dei & ejus Divinitate: Ergo Divinitas Spiritus Sancti, justis unita per gratiam, præstat formaliter esse filium Dei adoptivum. Major constat ex suprà dictis. Minor probatur primò ex Scriptura, Joan. 6. *Spiritus est qui vivificat.* Ad Galat. 5. *si Spiritu vivimus, Spiritu & ambulemus.* Item in Symbolo Concilij Nicæni dicitur: *Credo in Spiritum Sanctum Dominum & vivificantem.* Unde Sanctus Thomas 4. contra Gent. cap. 20. observat quod Spiritus Domini initio mundi dicitur ferri super aquas, non quasi ipse moveatur, sed quia primum est motionis & vitæ principium, & quia divino suo halitu & Spiritu omnia vivificat. In hujus rei confirmationem bellicissime notavit Cornelius Mussus Episcopus Bituntinus, lib. 3. de divina historia, omnia spiritu vivificari: *Habent (inquit) Physici in animalibus suos spiritus: anhelitum in primis, tum corpuscula illa in corde, in hepate, in cerebro formata, spiritus videlicet naturales, vitales, & animales. Sunt & ipsis Grammaticis spiritus, quos quidem accentus dicimus, ob id quod syllabis ac-*

A *ciant, veluti earum tenores & toni: sanè ut littere vocales distinctionum, sic litterarum vocalium ipsi accentus videntur esse anime quedam, quod eorum sono acuto, vel gravi, voces ipse formantur, quasi vivant, vigeant, spirent, & loquantur. Hinc porro ad Musicam derivatio fit spirituum: intensiones enim & inflexiones, inclinationes & elevationes in tonis & cantibus, spiritus sunt, quibus animata musica tantam vim habet, ut possit amorem excitare, infundere gaudium, & timores pelleret. Secundò probatur eadem Minor ratione. Divinitas Spiritus Sancti est vita quædam per essentiam & infinita: Ergo de se sufficiens est ad omnia vivificanda; & consequenter unita justis, medio dono accidentali gratiæ sanctificantis, illos seipsa vivificat; ita ut gratia concurrat solum per modum nexûs seu vinculi conjungentis, Divinitas verò Spiritus Sancti, per modum formæ, seu principij quo vivificantis.*

B Respondeo distinguendo Minorem: Justus vivit spiritu Dei, & ejus Divinitate, ut causâ efficiente, & movente ad actus vitales ordinis supernaturalis, concedo Minorem: ut formâ, & principium quo radicali vitæ supernaturalis, nego Minorem, & Consequentiam: nam (ut suprà declaravimus) id quod formaliter præstat esse filium Dei adoptivum, debet formaliter, & non solum effective, vitam supernaturalem causare, seu esse principium radicale talis vitæ; quod Spiritui Sancto competere nequit, cum forma quæ est principium quo radicale vivendi, debeat per identitatem, aut per physicam informationem accipienti vitam uniri, ut suprà diximus. Unde S. Thomas 2. 2. quæst. 23. art. 2. sibi hoc argumentum objicit: *Deus est spiritualiter vita anima, sicut anima vita corporis, secundum illud Deuteronom. 30. Ipse est vita tua: Sed anima vivificat corpus per se ipsam: Ergo Deus vivificat animam per seipsum.* Cui sic respondet: *Ad secundum dicendum quod Deus est vita effective, & anima per charitatem, & corporis per animam; sed formaliter charitas est vita anima, sicut & anima corporis: unde per hoc potest concludi, quod sicut anima immediate unitur corpori, ita charitas anima. Ex quo patet responsio ad utramque probationem Minoris.*

C Ad primam enim desumptam ex Scripturæ testimoniis, dicendum est, Spiritum Sanctum dici vivificare effective, non formaliter, & justos spiritu Dei vivere, ambulare, & moveri, ut causâ efficiente, & impellente, non ut formâ informante, seu ut principio radicali quo vitæ spiritualis & supernaturalis; & in hoc sensu intelligenda esse prædicta Scripturæ & SS. Patrum testimonia.

D Ad secundam, concessio Antecedente, similiter distinguo Consequens: Ergo est de se sufficiens ad omnia vivificanda, formaliter, nego: efficienter, concedo. Ex quo solum sequitur justos vivere Divinitate Spiritus Sancti effective, non verò formaliter.

E Objicies secundò: Filius constituitur per communicationem naturæ ejusdem cum natura patris, specificè, vel numericè: Sed justus non possunt esse filij Dei adoptivi, per communicationem naturæ divinæ, secundum convenientiam specificam, cum natura divina sit immultiplicabilis numero: Ergo constituuntur filij per communicationem naturæ divinæ, secundum identitatem numericam, & consequenter ipsa formaliter Deitate.

Respondeo distinguendo Majorem: Filius naturalis, concedo Majorem: filius adoptivus, nego

Majorem. Et concessâ Minori, nego Consequen-
tiam: nam ad esse filij adoptivi sufficit, vel affe-
ctus extrinsecus, qualiter inter homines contin-
git; vel communicatio naturæ secundum conve-
nientiam analogam, qualiter contingit in Deo,
qui nobis suæ naturæ participationem communi-
cat mediâ gratiâ habituali, eaque mediante nos
filios suos adoptivos constituit. Unde Propheta
Regius Psal. 81. ubi dixit de iustis: *Ego dixi dis-*
cessio (id est consortes divinæ naturæ per gratiam)
continuò subiungit, & *filij Excelsi omnes*; ni-
mirum per filiationem adoptivam in gratia fun-
datam.

125. Obijcies tertio contra secundam conclusionem:
1. Joan. 3. dicitur. *Videte qualem charitatem dedit*
nobis Pater, ut filij Dei nominemur & simus: Er-
go ex Scriptura charitas est forma, quæ præstat
homini formaliter esse filium Dei adoptivum, non
verò gratia sanctificans.

126. Respondeo aliqua, quæ sunt effectus gratiæ
sanctificantis, attribui etiam charitati, ratione
mutuæ connexionis quam habent inter se, non ta-
men eodem modo, sed diverso; sicque filiatio-
nem Dei adoptivam attribui gratiæ habituali for-
maliter & per se primò, charitati autem conco-
mitanter & secundario, quia illa est proprietas,
quæ à gratia dimanat, & inseparabiliter ipsi con-
jungitur.

127. Obijcies quartò contra tertiam conclusionem:
Filiatio Dei adoptiva absque jure ad ejus heredi-
tatem stare nequit: Sed tale jus exigit vel suppo-
nit promissionem Dei, seu ejus pactum & ordi-
nationem, gratiæ habituali superadditam: Ergò
gratia sanctificans ex vi propriæ entitatis & per-
fectionis, ac secluso omni favore extrinseco ei
superaddito, non potest filiationem Dei adopti-
vam causare. Major patet ex definitione adoptio-
nis supra adducta: Minor verò suadetur. Non mi-
nor in operibus iustorum, gratiâ & charitate in-
formatis, invenitur proportio cum gloria, ut ha-
bet rationem mercedis, seu coronæ, quam repe-
tiatur in gratia sanctificante, ut subiectum infor-
mante, cum beatifica visione, ut habet rationem
hereditatis: Sed non datur in operibus iustorum
jus ad gloriam ut mercedem seu coronam, absque
interventu promissionis vel ordinationis divinæ,
illorum entitati extrinsece superaddita: Ergò nec
in gratia sanctificante salvarur jus ad beatificam
visionem, ut hereditatem, absque promissione
vel ordinatione Dei.

128. Respondeo concessâ Majori, negando Mino-
rem. Ad cujus probationem, concessis præmissis,
neganda est consequentia & paritas. Ratio autem
discriminis est, quia jus meritum, quod in ope-
ribus iustorum gratiâ & charitate informatis in-
venitur, vel est fidelitatis, vel justitiæ, vel grati-
tudinis; primam absque promissione stare non
potest; secundum verò & tertium nequeunt in
pura creatura, absque pacto Dei, operum digni-
tati superaddito, subsistere; quia cum iustorum
opera sint Deo multis titulis debita, ex vi propria,
& intrinseco valore, non possunt Deum ex stricta
justitia obligare ad illa remuneranda: jus autem
fundatum in gratia sanctificante respectu gloriæ
ut hereditatis, cum non sit meritum, sed solius
connaturalitatis, ipsi competit absque interventu
promissionis, vel ordinationis divinæ; sicut Deus
jure connaturalitatis tenetur Angelo infundere
speciem, illius creatione suppositâ; concurrere ad
motum cæli, suppositâ illius existentia; & c. flu-
xum seu resultantiam passionum non impedire,

A supposito quod naturas producat.

Dices: Quod est debitum alicui jure connatura-
litas, seu debito exigentiæ physice, non potest
proponi ut præmium: v. g. proprietates natura-
les nequeunt ut præmium proponi, quia connat-
uraliter fluunt ab essentia, & sunt illi debita ti-
tulo connaturalitatis, seu debito exigentiæ phy-
sicæ: Sed prima gloria, respondens primæ gratiæ
ut hereditas, potest in præmium proponi, imò sic
de facto eam promitti docet frequentior senten-
tia: Ergo non debetur gratiæ jure connaturalita-
tis, seu debito exigentiæ physice.

Confirmatur: Gloria ut hereditas non debetur
gratiæ sanctificanti exigentiâ activâ, sicut proprie-
tates debentur essentia, quia non dimanat à gra-
tia per modum propriæ passionis; nec debito
connaturalitatis passivæ, qualiter debentur An-
gelo species infusæ à Deo, vel cælo motus circula-
ris: Ergo gloria nullo modo est debita gratiæ
jure connaturalitatis, seu debito exigentiæ phy-
sicæ, sed solum jure morali & meritorio.

Ad instantiam nego Majorem: Gloria enim
corporis debetur animæ Christi ex vi gloriæ ani-
mæ, jure connaturalitatis, & debito physico, &
tamen illam Christum meruisse docet D. Thomas
3. p. quæst. 19. art. 3. ad 3. Non ergo obstat debi-
tum physicum alicujus perfectionis, quominus
possit tanquam præmium proponi, ut pluribus ti-
tulis debeat. Passio autem simul cum natura
conveniens, ideo nequit esse præmium nisi meriti
causantis naturam, quia fit ex vi ejusdem actio-
nis; si verò passionis effluxus suspenderetur, pos-
set proprietas ut præmium operum naturæ pro-
poni: sicut de facto, quia effluxus gloriæ corpo-
ris ex gloria animæ in Christo suspensus fuit, ut
daretur locus passioni, terminavit Christi merita,
quæ tamen gloriam animæ non attigerunt.

Ad confirmationem dicendum gloriam ut hæ-
reditatem deberi gratiæ sanctificanti physicâ exi-
gentiâ activâ (sicut proprietates debentur essen-
tia) non ratione sui, sed ratione luminis gloriæ,
quod ipsi debetur connaturaliter, & quod, juxta
probabiliorem & communior sententiam, ab
ipsa dimanat tanquam proprietas; non ita quòd
ad gratiam in omni statu, sed solum ut est in sui
consummatione, seu in statu termini, sequatur.

Obijcies quinto: Potest Deus de potentia abso-
luta homini in gratia esistenti, & in illa perseve-
ranti, negare in perpetuum gloriam: Sed homo
sic exclusus à gloriæ consecutione, filius Dei ad-
optivus non esset: Ergo gratia habitualis, ratio-
ne solius suæ entitatis & perfectionis, non causat
filiationem Dei adoptivam, sed indiget aliquo
favore extrinseco ei superaddito. Major videtur
certa, cum enim inter gloriam & gratiam habi-
tualem non sit connexio essentialis, potest Deus
de sua potentia absoluta homini in gratia existen-
ti, & in illa perseveranti usque ad mortem, glo-
riam in perpetuum denegare. Minor verò suade-
tur: Primò quia non stat filiatio adoptiva sine ac-
ceptione ad hereditatem adoptantis: Sed in ca-
su posito homo existens in gratia habituali, non
esset acceptus ad hereditatem Dei, consistentem
in visione beatifica, sed potius esset ab illa exclu-
sus: Ergo filius adoptivus non esset. Secundò pro-
batur eadem Minor: Sine jure ad hereditatem ad-
optantis filiatio adoptiva non subsistit: Sed in ca-
su argumenti homo existens in gratia habituali
non haberet jus ad hereditatem Dei, cum esset
ab illa exclusus per divinam voluntatem: Ergo fi-
lius adoptivus non esset.

134. Aliqui ex nostris Thomistis, ut ab hoc difficili argumento se expediant, negant absolute Majorem: existimant enim, quod licet Deus sit liber in infusione & conservatione gratiae sanctificantis, supposito tamen quod illam infuderit homini, & usque ad mortem ipsius illam conservaverit, necessitatur ad gloriam ei conferendam, ita ut nec de potentia absoluta illam ipsi denegare possit. Nam in operibus Dei (inquiunt) nihil potest esse frustra: gratia autem habitualis, cum sit quaedam inclinatio ad gloriam, & dispositio preparans ad illam, subindeque quaedam gloria inchoata, frustra in perpetuum duraret, si gloria in perpetuum negaretur. Ita expresse docet Capreolus in 1. dist. 17. ad 2. Gregorij.

135. Hæc tamen solutio displicet: Primò quia D. Thomas in 4. dist. 46. quæst. 1. art. 2. quæstiunc. 2. ad 3. ait: *Damnare Petrum, cui ex beneficio gratia sibi collata salus debetur, esset contrarium iustitiæ* (largè & improprie sumptæ) unde hoc Deus non potest, loquendo de potentia ordinata. Ergo aperte sentit, de potentia absoluta non repugnare quod Deus non salvet hominem in gratia & charitate existentem.

Secundò impugnatur hæc solutio: Gloria non est debita gratiæ, nisi titulo connaturalitatis activæ; sicut essentia debentur proprietates, ut antea declaravimus: Sed Deus de potentia absoluta potest impedire resultantiam proprietatum ab essentia: Ergo & hominem in gratia existentem, & in illa perseverantem, gloriâ in æternum privare.

Tertiò, Lumen gloriæ non est magis debitum gratiæ sanctificanti, quam virtutes infusæ, quæ ab ipsa emanant ut proprietates: At Deus de sua potentia absoluta potest gratiam sanctificantem in subiecto producere, sine illarum virtutum effluxu: Ergo potest etiam de absoluta potentia impedire effluxum seu resultantiam luminis gloriæ à gratia sanctificante, ut est in suo termino & statu connaturali.

Denique contra prædictam solutionem arguitur: Non magis gratia sanctificans disponit ad gloriam, quam gravitas disponat grave ut occupet centrum: Sed potest Deus de sua potentia absoluta grave extra centrum conservare, illudque loco sibi connaturaliter debito in perpetuum privare: Ergo licet gratia sanctificans sit dispositio ad gloriam, illamque connaturaliter exigit, potest Deus de potentia absoluta gratiam in perpetuum conservare sine gloria, subindeque gloriam homini existentem in gratia, & in illa perseveranti, in perpetuum denegare. Hæc ergo solutio rejicitur.

136. Ad argumentum respondeo, concessâ Majori, negando Minorem. Ad cujus primam probationem, distinguo Majorem, non stat filiatio adoptiva sine acceptatione in re, vel in jure, concedo Majorem: sine acceptatione in re, nego Majorem: & sub eadem distinctione Minoris, nego Consequentiam. Licet enim in casu posito homo non maneret tamen acceptus ad gloriam in re, maneret tamen acceptus ad illam in jure, id est, haberet jus ut acceptaretur ad illam; & hoc sufficit ad rationem filij adoptivi, ut patet in adoptione humana & civili; si enim Joannes Petrum adoptaret in filium, & postea sine ulla causâ legitima ipsum excluderet ab hæreditate, non propterea desineret esse filius adoptivus illius, quia jus ad illam ex vi præcedentis adoptionis haberet. Unde

Ad secundam probationem Minoris, concessâ

A Majori, neganda est Minor: licet enim homo esset exclusus à gloria actualiter obtinenda, non tamen esset privatus dignitate obtinendi gloriam, & jure connaturali ut acceptaretur ad illam; stat enim jus exigentiæ connaturalis sine actuali possessione termini talis juris, ut patet in casu quo Deus à natura producta suspenderet passionum resultantiam seu effluxum; tunc enim talis natura actu careret proprietatibus sibi debitis, non tamen caret jure & debito connaturali habendi illas.

Obijcies sextò contra ultimam conclusionem: Potest Deus de sua potentia absoluta velle homini efficaciter gloriam, absque voluntate efficaciter conferendi gratiam habitualement: Sed homo in tali casu esset filius adoptivus Dei: Ergo est possibilis de potentia absoluta filiatio adoptiva Dei sine gratia habituali. Major patet: Gloria enim non habet essentialem dependentiam à gratia habituali: Ergo potest Deus illam efficaciter velle, non volendo gratiam habitualement. Minor verò probatur ex definitione adoptionis: nam ut §. 1. primo loco annotavimus, adoptio est gratuita & liberalis assumptione personæ extraneæ ad alterius hæreditatem: Sed voluntas illa Dei esset gratuita & liberalis, ut constat; & homo assumptus, persona extranea supponitur respectu hæreditatis Dei, & ad illam ordinaretur: Ergo haberet quiddam requiritur ad rationem filij adoptivi, ex adoptionis definitione.

C Respondeo data Majori, negando Minorem. Ad probationem dico, quod quando adoptio definitur, *Gratuita & liberalis assumptio personæ extraneæ ad hæreditatem*, hoc debet intelligi de assumptione communicante affectivè naturam, non verò de simplici assumptione ordinante ad hæreditatem, ut constat in humanis & civilibus: nam potest unus alteri promittere hæreditatem, absque eo quod ipsum adoptet in filium. Non sufficit ergo, etiam ad humanam & civilem adoptionem, quælibet ad hæreditatem assumptio, sed necessario requiritur affectus communicandi naturam; alias omnes instituti heredes, essent instituti filij: unde cum in casu posito voluntas Dei, ordinans efficaciter hominem ad gloriam, non communicaret affectivè naturam divinam, affectu saltem efficaci (cum talis affectus sine gratia habituali secuta non possit subsistere) tali volitioni non conveniret definitio adoptionis, nec homini sic ordinato, vera ratio filij adoptivi competere.

Quod potest adhuc magis declarari & illustrari hoc discursu: Actio effectiva filij debet esse communicativa naturæ realiter, vel affectivè: primum constat in actione efficiente filium naturalem, quæ realiter naturam generantis communicat: secundum in filiatione adoptiva civili, quæ non salvatur in sola acceptance unius ad hæreditatem alterius, sed insuper requirit affectum communicandi naturam, si adoptanti esset possibile; quare explicatur per hæc verba: *utinam esset meus filius*: Ergo etiam adoptio divina petit ex parte Dei affectum efficacem communicandi suam naturam: unde cum implicet Deum velle efficaciter suam naturam communicare, nisi de facto illam communicet; & talis communicatio sine infusione gratiæ habitualis, quæ sola est divinæ naturæ participatio, stare nequeat; implicat Deum aliquem adoptare in filium, nisi ei simul infundat gratiam sanctificantem. Quare si de potentia absoluta velle homini efficaciter gloriam, absque voluntate efficaci conferendi gratiam habitualement, talis homo filius Dei adoptivus non esset.

Dices

140. Dices primò: Ad adoptionem sufficit voluntas inefficax & conditionata communicandi naturam adoptato, ut patet in adoptione humana & civili: Ergo licet Deus non haberet voluntatem absolutam & efficacem conferendi tali homini gratiam sanctificantem, ille tamen filius ejus adoptivus esse posset.

Respondeo Antecedens esse verum de adoptione humana, sed non de divina: Ratio autem discriminis est, quia in adoptione humana supponitur in persona adoptanda natura ejusdem speciei, & proportionata cum hereditate adoptantis, subindeque facultas ad talem hereditatem percipiendam: secus autem in adoptione divina. Unde D. Thomas 3. p. quæst. 23. art. 1. in calce corporis articuli, sic ait: *Hoc autem plus habet adoptio divina quam humana, quia Deus hominem, quem adoptat, idoneum facit per gratia munus ad hereditatem celestem percipiendam; homo autem non facit idoneum eum quem adoptat, sed potius eum jam idoneum eligit adoptando.*

141. Addo quod in homine adoptante non est facultas communicandi adoptato naturam, nec secundum convenientiam univocam, nec secundum participationem analogam; & ideo non requiritur quod aliquo ex his modis suam effective communicet naturam, sed sufficit affectus conditionatus & inefficax illam communicandi: in Deo autem invenitur vis communicandi suam naturam creaturæ rationali, secundum participationem analogam, ideoque ut aliquem adoptet in filium, non sufficit conditionatus affectus, sed requiritur volitio efficax & absoluta communicandi naturam: filiationi enim adoptiva Dei est imitatio filiationis ejus naturalis, summa intra limites adoptionis; non salvatur autem summa imitatio possibilis filiationi naturalis Dei, sine participatione analogâ naturæ divinæ, cum hæc possibilis sit.

142. Dices secundò: Deus posset illum hominem, cui gratiam sanctificantem denegaret, de facto beatificare, sine gratia habituali: At in tali casu esset filius adoptivus: Ergo est possibilis, de potentia absoluta, filiationi Dei adoptiva, sine gratia habituali. Major patet: nam, ut supra dicebamus, visio beatifica non dependet essentialiter à gratia habituali. Minor verò suadetur: Forma præbens jus ad divinam hereditatem, filium Dei adoptivum constituit: Ergo à fortiori ipse hereditatis divinæ possessio, quæ est ipsa visio beatifica, filium Dei adoptivum constituere poterit.

Respondeo datâ Majori, negando Minorem. Ad cujus probationem, concessio Antecedente, nego Consequentiam: & insto in filiatione adoptiva civili, quam non præstat ipse hereditatis possessio, sed forma quæ præbet jus ad hereditatem. Ratio autem in præsentem est, quia sola forma participans naturam divinam, potest esse terminus formalis spiritualis generationis, quæ est fundamentum filiationis Dei adoptivæ, ut supra declaravimus: visio autem beatifica, quæ est possessio divinæ hereditatis, non participat naturam divinam sub conceptu naturæ, quia licet participet divinum intelligere (per quod, in nostra sententia, natura divina constituitur) tamen non participat illud, quatenus est eminenti quodam modo radix divinorum attributorum, sed ut habet rationem operationis vitalis, & actûs secundi; unde talis visio est quidem participatio beatitudinis increatæ, non tamen naturæ divinæ, formaliter quâ talis est, ut art. præcedenti §. 2. in resp. ad ultimam objectionem declaravimus.

Tom. IV.

§. IV.

Corollaria notatu digna.

EX dictis inferes primò, adoptare creaturam rationalem in filium, non esse proprium alicui ex Personis Divinis, sed commune tribus, ut docet D. Thomas 3. p. quæst. 23. art. 2. Nam Deus adoptat creaturam rationalem in filium, quatenus infundit gratiam spiritualiter generativam: actio autem infusiva gratiæ, cum sit operatio libera, & ad extra, est communis toti Trinitati: Ergo & adoptatio creaturæ rationalis. Observat tamen D. Thomas ibidem in resp. ad 3. quod quia filiationi adoptiva est quædam similitudo filiationis naturalis, per appropriationem filio ut exemplari tribuitur: & quia in humanis solius patris est adoptare, adoptio Patri æterno ut Authori appropriatur. Item quia eadem adoptio fit per gratiam, quæ est opus divini amoris, appropriative tribuitur Spiritui Sancto, ut infundenti gratiam, per quam adoptamur, & assimilamur Deo; unde ad Roman. 8. dicitur: *Accepistis Spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus abba pater.*

Inferes secundò cum eodem S. Doctore ibidem art. 3. solam creaturam rationalem capacem esse adoptionis: tum quia illa sola est capax gratiæ habitualis, quæ est radix cognitionis & amoris supernaturalis: tum etiam quia illa sola potest elevari ad visionem beatificam, quæ est Dei hereditas. Ex quo

Inferes tertio, non solum homines, sed etiam Angelos in gratia existentes, esse filios adoptivos Dei: cum etiam illi sint capaces divinæ hereditatis, & ab illa extranei, utpote ratione propriæ naturæ non habentes jus ad illam.

Inferes quartò, prædestinatum existentem in peccato mortali, pro tempore quo est in illo, non esse filium adoptivum Dei, cum careat gratiâ sanctificante, quæ est formalis terminus spiritualis generationis, subindeque fundamentum proximum filiationis adoptivæ. Nec obstat quod ille sit membrum Christi, ut docent Theologi in Tractatu de Incarnatione: quia ad rationem membri sufficit etiam vita imperfecta, manus enim arida dicitur membrum, quia habet vitam vegetativam, quanquam hæc sit vita imperfecta ad rationem autem filij requiritur vita perfecta, ejusdem ordinis & naturæ cum vita generantis, vel adoptantis.

Inferes quintò, reprobum existentem in gratia esse filium Dei adoptivum: gratia enim sanctificans tribuit reprobo participationem naturæ divinæ, ejusdem rationis cum ea quam habet prædestinatus justus: Atqui per hujusmodi participationem justus nascitur ex Deo, & ipsa gratiæ infusio est spiritualis generatio, ut supra diximus: Ergo reprobis eam habens, verè natus est ex Deo, & filius ejus.

Inferes sextò, Patres veteris testamenti, in gratia & charitate existentes, verè fuisse filios Dei adoptivos; quamvis non fuerint in statu filiorum: Prima pars patet ex supra dictis: nam veteres Patres in charitate existentes, verè fuerunt iustificati, justificatione ejusdem rationis cum nostra: At iustificatio, ex Tridentino supra citato, est translatio ab eo statu in quo homo nascitur filius primi Adæ, in statum gratiæ & adoptionis filiorum: Ergo Patres antiqui, per gratiam iustificati, verè fuerunt filij Dei adoptivi.

Secunda verò pars ex eo constat, quod Patres veteris testamenti ducebantur spiritu timoris,

O